

С.Ж. АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ
ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА
УНИВЕРСИТЕТІ

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ
МЕДИЦИНСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ
С.Д. АСФЕНДИЯРОВА

Жалпы және таза табыс.

ЖОСПАР

1. Жалпы табыс.
2. Жалпы табыстың құрамдас бөліктері.
3. Жалпы табыс көлеміне әсер ететін факторлар.
4. Таза табыс.

Жалпы табыс – сатылған дәрілік заттар мен медициналық мақсаттағы бұйымдардың бөлшек және сатып алу (босату) құндары арасындағы айырмашылық.

Жалпы табыстың құрамдас бөліктері:

Негізгі қызметтен түсетін:

- ДП және ММБ сатудан түсетін жалпы табыс
- Тарамен операция бойынша кірістер
- Бюджеттен дотациялар
- Басқа кірістер

Сатудан тыс кірістер:

- Тауар-бағалы заттардың артықшылығы
- Айыппұл, өсімдер
- Басқа кірістер

Жалпы табыс көлеміне әсер ететін факторлар:

- ☐ *Бөлшек және сатып алу бағаларының өзгеруі;*
- ☐ *Дәріхананың сату көлемінің өзгеруі және жоспардың орындалуы барысында ауытқуы;*
- ☐ *Тауарлар қоры;*
- ☐ *Сатуды ұйымдастыру;*

Жалпы табыс абсолютті көрсеткіштерде(теңгеде) және салыстырмалы көрсеткіште (жалпы табыс деңгейі) өлшенеді:

$$Д_{ЖТ} = \frac{\sum \text{жалпы табыс}}{\text{бөлшек бағадағы сату көлемі}} * 100\%$$

$$\text{Жалпы табыс} = \frac{\text{жалпы кіріс жоспары} * \text{жалпы табыстың жоспарлы деңгейі}}{100\%}$$

Жалпы табыс бір жылға және тоқсандарға болжанады. Жалпы табысты болжау үшін келесі жылға есептеу салыстырмалы көрсеткіштен басталады, сонан кейін абсолютті көрсеткіште анықтайды.

Таза табыс – бұл жалпы табыс пен шығынның арасындағы айырмашылық. Таза табыстың шамасына факторлардың үш тобы әсер етеді:

- 1) дәріхана қызметінің ерекшеліктерін анықтайтын факторлар (рецепт бойынша босату, үлкен номенклатура, сұранысты зерттеу қиындығы, жүйенің зияндылығы және т.б.).
- 2) жалпы табысқа әсер етпейтін факторлар – бұл жалпы табыстың көбеюіне мүмкіндік жасайтын, таза табысты көбейтетін факторлар.
- 3) шығынға әсер ететін факторлар, шығынды азайтатын барлық факторлар, таза табысты жоғарылатады.

Таза табыстың деңгейі салыстырмалы көрсеткіш болып табылады, оны рентабельділік деп те атайды:

$$Д_{\Gamma} = \frac{\sum \text{таза табыс}}{\text{Жалпы кіріс}} * 100\%$$

Табысты максимизациялау немесе шығынды минимизациялаудың (қысқа мерзімде) екі принципі бар.

Бірінші принципі. Жалпы табысты жалпы шығынмен салыстыру.

Екінші принципі. Шекті кірісті шекті шығынмен салыстыру.

Жалпы кірісті жалпы шығынмен салыстыру. Бұл әдістемелік тәсіл дайындалған немесе сатылған өнімнің жалпы табысқа әсерін өлшеуге негізделген. Дәріханада номенклатурадағы ДП мен ММБ сатылу есебі жүргізілмейді.

Қолданылған әдебиеттер:

1. Багирова В.Л. Управление и экономика фармации. – Москва: Медицина, 2004. – 716 с.
2. Абдуллин К.А. Экономика фармации. Учебное пособие. – Алматы, 2006. – 195 с.
3. Пелих А.С. Бизнес-план, или как организовать собственный бизнес. – Москва: ОСЬ-89, 1997. – 96 с.